

ARQUEOREPORT

FULL INFORMATIU DEL GRUP D'ARQUEOLOGIA
"PELEGRÍ CASADES I GRAMATXES"
(Secció d'Història i Art)

Any 5

Núm. 9/44

Abril 2015

ELS SORPRENENTS SARCÒFAGS CHACHAPOYAS DE KARAJÍA (PERÚ)

Entre els antics peruans, el culte als morts va arribar a extrems excepcionals. Així ho demostra la imaginació que posaren en pràctica per preservar els cadàvers dels seus éssers estimats, momificant-los, o l'especial atenció que posaven en la construcció de la que seria la seva darrera morada.

Càpsules funeràries

I tot això era degut a la ferma creença en la idea de que quan un cadàver es corrompia, fos per putrefacció o per algun altre agent destructor, concloïa també la vida que experimentava l'ésser estimat més enllà de la mort.

Referint-nos als chachapoyas, habitants dels Andes amazònics del nord i anteriors a l'incari, aquests utilitzaren bàsicament dos patrons funeraris: el mausoleu (*pukullo* o *chullpa* en quítxua) i el sarcòfag o *purun-matxu*. Els sarcòfags dels chachapoyas estan realitzats per una espècie de gran càpsula de parets fetes amb argila barrejada amb petites pedres, estelles de fusta i palla.

La seva aparença —cap, bust i cos— evoca els contorns de l'ésser humà. En ésser buit el seu interior, el sarcòfag disposa de l'espai necessari per albergar un difunt, momificat, assegut i abillat amb teixits. Així, convertit en un farcell funerari, el difunt era col·locat en el seu respectiu sarcòfag o càpsula funerària.

Els sarcòfags chachapoyas presenten diverses modalitats, per la seva forma i per la seva

mida. Cal recalcar que el sarcòfag chachapoya imita l'aspecte que adopta el farcell funerari de l'etapa Tiahuanaco-Huari. Els caps dels sarcòfags chachapoyas eren modelats amb argila i s'hi observa un nas sobresortint i ganxut, que sembla al·lusiú al bec d'una au de rapinya. Originalment, tots els sarcòfags de Karajía lluien damunt dels seus caps un crani ritual que els hi conferia majestat

Càpsules funeràries

La seva difusió es limita al marge esquerre del riu Utcubamba, doncs és una forma de sepulcre que no es repeteix a la resta del territori andí.

Els sarcòfags de Karajía es col·locaven drets en unes balmes reexcavades per ells mateixos a dalt d'un cingle probablement per protegir-los de les inclemències del temps i la humitat que atempta contra la conservació dels materials orgànics. A més en aquelles alçades el vent hi bufa amb insistència cosa que atenua l'excessiva humitat que impera en els Andes amazònics. No es creu pas que aquest fet fos per preservar els sarcòfags dels buscadors de tresors, ja que a l'antic Perú hi havia un profund respecte pels difunts. Ni tan sols els seus aixovars es podien tocar, doncs segons la creença, el profanador podria patir paràlisi en algun dels seus membres; fins i tot es podia produir la mort per venjança del difunt. Això es coneix popularment com "antimoni".

Mausoleus chachapoyas

